

ผลของการดูแลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังโดยอาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.)

นายทงศักดิ์ มุลจันดา พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
น.ส.ชนิษฐา ตะลุตะกำ เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติงาน
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล นามาง

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-experimental study) โดยใช้แบบ การศึกษากลุ่มเดียววัดก่อนและหลัง (One-group pretest-posttest design) เพื่อศึกษาผลของการดูแล ผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังโดยอาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) ระหว่างเดือนตุลาคม 2560 ถึง เดือนเมษายน 2561 กลุ่มตัวอย่างคือ อาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) ที่ผ่านการอบรมการดูแลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรัง ที่ มีสมาชิกในครอบครัวป่วยเป็นโรคไตวายเรื้อรัง จำนวน 20 คน และผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะที่ 3,4 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ คู่มืออาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) : สำหรับญาติ และหรือ ผู้ดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาโรคไตเรื้อรัง และ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ ได้แก่ การอบรม เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) ในการดูแลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรัง” วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 65) ส่วนใหญ่อายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 35) ส่วนเป็นบุตรของผู้ป่วย (ร้อยละ 95) ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 80) อายุ 51-60 ปี (ร้อยละ 45) มีโรคประจำตัว ทั้งโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง (ร้อยละ 70) ป่วยเป็นโรคไตวายเรื้อรังระยะที่ 3 (ร้อยละ 60) ผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ป่วยก่อน- หลังการดำเนินงาน 3 เดือน พบว่า พฤติกรรมที่สามารถปรับเปลี่ยนได้มากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ 1) หลีกเลี่ยงยาแก้ปวด กลุ่ม “เอ็นเสด” ยากระษัยเส้น ยาชุด และสมุนไพร 2) ไม่ควรกินน้ำตาลเกิน 6 ช้อนชาต่อ วัน 3) กินน้ำมัน (ประกอบอาหาร) ไม่เกิน 6 ช้อนชา 6 ช้อนชาต่อวัน (ลดมัน) เน้นการปรุงด้วยวิธีการต้ม ลวก นึ่ง ยำ ฯลฯ และพฤติกรรมที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้น้อยที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ 1) ควบคุมความดันโลหิตให้ น้อยกว่า 130/80 มิลลิเมตรปรอท 2) ควบคุมน้ำตาลในเลือดให้ต่ำกว่า 130 (มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร) หรือ น้ำตาล สะสม (ฮีโมโกลบินเอวันซี) ให้น้อยกว่า 7% 3) ออกกำลังกาย หรือเคลื่อนไหวยืดเหยียดกล้ามเนื้อ วันละ 30 นาที

ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะให้มีการติดตามพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องทุกๆ 3 เดือน เพื่อเฝ้าระวัง ภาวะแทรกซ้อนและการดำเนินของโรคไตวายเรื้อรัง และมีการขยายการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาอาสาสมัคร ประจำครอบครัว (อสค.) ในการดูแลผู้ป่วยโรคอื่นๆ เนื่องจากสมาชิกในครอบครัว เป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด สามารถดูแลผู้ป่วยได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อลดภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้